

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1905. Första Kammaren. N:o 1.

Sedan jämlikt Kungl. Maj:ts i anledning af Riksdagens skrifvelse den 28 juli 1905 fattade nådiga beslut förhandlingar upptagits rörande vissa i samband med frågan om upplösning af unionen emellan Sverige och Norge stående förhållanden, samt dessa förhandlingar numera afslutats, och Kungl. Maj:t för att få tillfälle för Riksdagen framlägga de förslag och framställningar som häraf föranleddes, genom nådigt bref den 24 september 1905 kallat samtliga ledamöter af Riksdagens båda kamrar att måndagen den 2 oktober 1905 sammanträda i Stockholm till urtima riksmöte, sammanträdde Riksdagens Första Kammare i den uti Riksdagens hus för kammaren anordnade samlingssal

måndagen den 2 oktober

kl. 11 f. m.

Hans excellens friherre von Essen framträdde till talmansbordet och yttrade:

Mine herrar! Enligt grundlagens bud åligger mig ännu en gång den glädjande skyldigheten att hälsa kammaren välkommen, och jag anhåller därför att härmed få öppna Första Kammarens sammanträde.

Sedan herr ordföranden därefter intagit talmansplatsen, tillkännagaf herr ordföranden, att han på grund af bestämmelsen i 1 § 2 mom. af kammarens ordningsstadga anmodat kanslissekretären C. F. Vougt att, till dess sekreterare blifvit utsedd, föra kammarens protokoll, äfvensom att herr ordföranden för tillfället anställt kanslibitraden och vaktbetjäning till erforderligt antal.

Upplästes följande från kungl. justitiedepartementet ankomna handlingar:

Första Kammarens Prot. vid Andra Urtima Riksdagen 1905. N:o 1.

*Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för kungl.
justitiedepartementet den 30 september 1905.*

Sedan i följd af stadgandet i § 32 riksdagsordningen herr statsrådet och chefen för kungl. justitiedepartementet anmodat tre bland de af Riksdagen valda fullmäktige i riksbanken och tre bland fullmäktige i riksgäldskontoret att närvara vid den granskning af riksdagsmannafullmakter, som jämlikt riksdagsordningens nämnda paragraf borde före Riksdagens sammanträde äga rum, så infunno sig nu af de utaf Riksdagen valda fullmäktige i riksbanken herrar lektorn S. G. von Friesen, fullmäktigen m. m. Olof Jonsson och fabriksidkaren R. Almström samt af fullmäktige i riksgäldskontoret herrar ordföranden bland fullmäktige, juris doktor H. Cavalli, kamreraren Victor Moll och byråchefen Alexis Hammarström.

Vid den granskning af de efter senaste riksdags afslutande till kungl. justitiedepartementet inkomna fullmakter för ledamöter af Första Kammaren, som därefter företogs, anmärktes såsom afvikelser från det i 10 § riksdagsordningen föreskrifna formulär, att i tre fullmakter förekomma ofvanför ordförandens i vederbörande landsting namn orden »på landstingets vägnar», att en af dessa fullmakter är försedd med öfverskriften »fullmakt» samt att i två fullmakter tiden för valets förrättande angifvits med orden »denna dag»; men då berörda afvikelser icke syntes vara af beskaffenhet, att därigenom meningen förändrades eller otydlighet föranleddes, ansågos dessa fullmakter i likhet med öfriga, mot hvilka anmärkning ej förekommit, böra godkännas.

Hvad sålunda förekommit skulle genom protokoll meddelas Första Kammaren, hvarjämte förteckning å de kammarens ledamöter, för hvilka fullmakter inkommit, skulle, tillika med fullmakterna, till kammaren öfverlämnas.

In fidem

Georg Carlson.

Förteckning å de ledamöter af Riksdagens Första Kammare, för hvilka efter afslutandet af den urtima riksdag, som sammanträdde den 20 juni 1905, fullmakter inkommit till kungl. justitiedepartementet.

Stockholms län . . .	{	Verkställande direktören i aktiebolaget Separator <i>John Bernström.</i>
	{	Fullmäktigen i riksgäldskontoret <i>Gustaf Fredrik Östberg.</i>
Uppsala län	{	Disponenten <i>Otto Mauritz Strömberg.</i>
Blekinge län	{	Disponenten grefve <i>Hugo Hansson Wachtmeister.</i>
Malmöhus län	{	F. d. professorn <i>Hjalmar Ossian Lindgren.</i>
Hallands län	{	F. d. provinsialläkaren <i>Carl Henrik Björck.</i>
Göteborgs stad	{	Generaldirektören <i>Pehr Sigfrid Wieselgren.</i>

Älfsborgs län	}	Grosshandlaren <i>Pehr Emanuel Lithander</i> .
		Disponenten <i>Volrath Berg</i> .
Örebro län	}	F. d. ryttmästaren <i>Knut Eugène Bohnstedt</i> .
		Bruksägaren <i>Per Magnus Carlberg</i> .
Kopparbergs län		Direktören <i>Oskar Bernhard Herdin</i> .
Gäflleborgs län		Disponenten <i>Claes Erik Victor Folin</i> .
Västernorrlands län	}	Landshöfdingen <i>Gustaf Mauritz Ulrik Rudebeck</i> .
		Disponenten <i>Abraham Hugo Fahlén</i> .
Västerbottens län		Sekreteraren <i>Jakob Berlin</i> .

Enligt § 2 i ordningsstadgan för kammaren anställdes upprop af kammarens ledamöter, hvarvid såsom frånvarande antecknades:

herr *Lilliesköld*,
 » *Stephens*,
 » *Hasselrot*,
 » *Dieden*,
 » *Nordenfalk*,
 » *Sternhagen*,
 » *Åkerberg*,
 » *Benedicks*,
 » *Nisser*,
 » *Petersson, Lorentz*,
 » *Hägglund*,
 » *Enhörning*,
 » *von Stapelmohr*,
 » *Bildt*.

Af ofvan upptagna, såsom frånvarande antecknade ledamöter, hade herr *Lilliesköld* anmält förhinder att före den 5 innevarande månad deltaga i Riksdagens sammanträden, hvarjämte upplästes följande ingifna läkarbetyg:

Att ledamoten af Riksdagens Första kammare herr *Harald Sternhagen* under den närmaste tiden är af sjukdom förhindrad att infinna sig vid riksdagen, betygar på heder och samvete
 Göteborg den 29 september 1905.

Abr. H. Westman,
 Leg. läkare.

Att ledamoten af Riksdagens Första Kammare herr *Knut Åkerberg* är af sjukdom (halsfluss med feber) tills vidare förhindrad att infinna sig vid riksdagen, intygas härmed.
 Sköfde den 1 oktober 1905.

G. Ekelund,
 Regementsläkare.

Att generalintendenten *K. Bildt* på grund af sjukdom är förhindrad att tills vidare delta i Riksdagens arbeten, intygar härmed

Stockholm den 2 oktober 1905

Emil Jacobson.
Lifmedikus.

Ledighet från riksdagsgöromålen beviljades herr *Hägglund* från och med den 2 till och med den 7 innevarande månad.

Hans excellens herr statsministern Lundeberg, som nu inträdde, erhöll på begäran ordet och yttrade:

Herr ålderspresident, mine herrar! På nådigste befallning får jag härmed meddela Riksdagens Första Kammare Kungl. Maj:ts följande öppna bref angående förordnande af talman och vice talman i kammaren.

Härefter uppläste herr statsministern ifrågavarande kungl. bref, enligt hvilket förordnats till talman ledamoten af kammaren grefve *Sparre* och till vice talman ledamoten af kammaren friherre *Akerhielm*.

Hans excellens friherre von Essen yttrade till herr statsministern:

Eders excellens! Första Kammaren anhåller, att Eders excellens behagade öfverbringa uttrycken af kammarens undersåttliga vördnad till Hans Kungl. Höghet Kronprinsen-Regenten.

Hans excellens friherre von Essen öfverlämnade ordförande-klubban till herr talmannen med dessa ord:

Herr talman! Jag är viss om att jag uttrycker en allmän tillfredsställelse inom Första Kammaren, då jag ånyo får den äran att till Eder öfverlämna denna klubba.

Herr talmannen, som nu intog talmansplatsen, yttrade följande hälsningsord till kammaren:

Mine herrar! Innan jag intager talmansstolen, vill jag uttala min lifiga förhoppning, att det förtroende, den välvilja och den

vänskap, som i så rik mån mött mig under de gångna riksdagarna, äfven under denna måtte komma mig till del.

Herr talmannen anmälde, att någon ansökning till sekreterare-befattningen hos kammaren icke inkommit, och hemställde, huruvida kammaren behagade genast företaga val af sekreterare.

Sedan denna hemställan besvarats med ja, företogs valet; och befanns efter valförrättningens slut hafva blifvit till sekreterare utsedd kanslirådet A. von Krusenstjerna med samtliga afgifna eller 112 röster.

Kanslirådet von Krusenstjerna fick nu företräde, underrättades, att han blifvit af kammaren vald till sekreterare, och öfvertog protokollsföringen.

In fidem

C. F. Vougt.

Upplästes och lades till handlingarna ett från kungl. justitiedepartementet ankommet protokoll af följande lydelse:

Protokoll, hållet inför statsrådet och chefen för kungl. justitiedepartementet den 2 oktober 1905.

Fullmakt hade inkommit, utvisande att vid riksdagsmannaval, som den 25 sept. 1905 förrättats af Kalmar läns norra landsting, vice häradshöfdingen *Knut Henning Robert Tillberg* blifvit utsedd att för en tid af nio år från nämnda dag vara ledamot af Riksdagens Första Kammare.

Vid den granskning af fullmakten, som företogs inför statsrådet och chefen för kungl. justitiedepartementet i närvaro af vederbörande fullmäktige i riksbanken och riksgäldskontoret, förekom *icke någon anmärkning* mot fullmaktens lydelse, hvaremedelstid det skulle antecknas, att vice häradshöfdingen Tillberg tidigare af landstinget befullmäktigats att *för tiden till den 2 december 1905* vara ledamot af kammaren.

Öfver hvad sålunda förekommit skulle protokoll meddelas Första Kammaren, hvarjämte fullmakten skulle till kammaren öfverlämnas.

Efter uppdrag

Carl Berg.

Herr talmannen yttrade, att han efter samråd med Andra Kammarens talman finge föreslå, det Första Kammaren ville be-

sluta att vid morgondagens sammanträde företaga val af dels fyra ledamöter att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning, dels ock två ledamöter för att hafva inseende öfver Riksdagens kansli.

Detta förslag antogs.

Tillkännagafs, att Kungl. Maj:t låtit genom offentligt anslag i nåder bjuda och kalla Riksdagens samtliga ledamöter att denna dag klockan 1 e. m. sig uti slottskapellet infinna samt, efter för rättad gudstjänst, sig till rikssalen, enligt 34 § riksdagsordningen, begifva för att där inhämta hvad Kungl. Maj:t hade att Riksdagen meddela.

På framställning af herr talmannen ajournerades sammanträdet kl. 11,35 f. m.—12,30 e. m.

Herr talmannen och kammarens ledamöter begåfvo sig kl. 12,47 e. m. till slottskapellet, där riksdagspredikan hölls af komministern i Maria Magdalena församling S. Nilson. Efter gudstjänstens slut tågade kammaren till rikssalen, där äfven Andra Kammaren infann sig. Sedan herr statsrådet och chefen för civildepartementet Widén uppläst Kungl. Maj:ts förordnande för hans excellens herr statsministern Lundeberg att vid detta tillfälle föra ordet, framträdde hans excellens herr statsministern och uppläste Kungl. Maj:ts i protokollsbihanget införda tal vid riksdagens öppnande. Efter det talmännen hvar för sig framfört kamrarnas undersåtliga välönskningar, öfverlämnade herr statsrådet och chefen för justitiedepartementet Berg till enhvar af talmännen en kungl. proposition och en kungl. skrifvelse, hvarefter ceremonien å rikssalen afslutades och Första Kammaren enligt beslut, fattadt före aftågandet från plenisalen, åtskildes vid utgången från kungl. slottet kl. 2,20 e. m.

In fidem

A. v. Krusenstjerna.

Tisdagen den 3 oktober.

Kammaren sammanträdde kl. 11 f. m.

Herr *Nordenfalk* anmälde, att han infunnit sig vid riksdagen.

Företogs val af fyra ledamöter för att jämte talmannen tillsätta kammarens kansli och vaktbetjäning; och befunnos, efter valets slut, därtill hafva blifvit utsedde:

herr Anderson, F. A., ...	med 97 röster,
» Blomberg	» 97 »
friherre Akerhielm	» 97 »
herr Åkerman	» 97 »

Företogs val af två ledamöter för att hafva inseende öfver Riksdagens kansli; och befunnos, efter valets slut, därtill hafva blifvit utsedde:

herr Anderson, F. A., ...	med 87 röster,
» Rudebeck	» 87 »

Vid föredragning af Kungl. Maj:ts nästlidne dag på rikssalen aflämnade nådiga proposition blef densamma på begäran bordlagd.

Herr vice talmannen erhöi på begäran ordet och yttrade:

Jag hemställer, att kammaren för sin del måtte besluta, att vid innevarande riksdag skola tillsättas ett konstitutionsutskott och ett särskildt utskott, det senare bestående af 24 ledamöter, 12 från hvardera kammaren, och afsedt för behandling af den nu till Riksdagen aflämnade kungl. propositionen jämte de i sammanhang med denna proposition stående öfriga framställningar, som kunna komma att under riksdagens lopp göras af Kungl. Maj:t eller i enskilda motioner, äfvensom att det särskilda utskottet måtte bemyndigas att i fråga om riksdagskostnadernas gäldande vidtaga de åtgärder, som vid lagtima riksdag tillkomma statsutskottet.

Vidare tillåter jag mig föreslå, att Första Kammaren ville besluta, att, därest kamrarna enas om tillsättande af ett konstitutionsutskott, välja 8 suppleanter för sina ledamöter i konstitutionsutskottet och, i fall kamrarna enas om tillsättande af ett särskildt

utskott, utse likaledes 8 suppleanter för kammarens ledamöter i detta utskott.

Hvad herr vice talmannen sålunda hemställt och föreslagit bifölls;

och skulle jämlikt § 37 mom. 1 riksdagsordningen Andra Kammaren inbjudas att förena sig med Första Kammaren i hvad denna för sin del beslutit om tillsättande af ett konstitutionsutskott och ett särskildt utskott.

Föredrogs och lades till handlingarna Kungl. Maj:ts under gårdagen å rikssalen aflämnade nådiga skrifvelse till Riksdagen om förordnande af en statsrådsledamot att under innevarande riksdag utöfva den befattning med riksdagsärenden, som, enligt § 46 i riksdagsordningen, tillkommer en ledamot af statsrådet; och skulle underrättelse om denna skrifvelses innehåll genom utdrag af protokollet meddelas vederbörande utskott samt de ledamöter, som hafva inseende öfver Riksdagens kansli.

Herr talmannen yttrade, att han enligt öfverenskommelse med herr talmannen i Andra Kammaren finge föreslå, att därest sistnämnda kammare antoge Första Kammarens inbjudningar i fråga om tillsättande af ett konstitutionsutskott och ett särskildt utskott, Första Kammaren ville besluta att företaga val af ledamöter och suppleanter i dessa båda utskott vid det sammanträde, som komme att hållas nästinstundande torsdag.

Detta förslag antogs.

Vidare yttrade herr talmannen att han, likaledes efter samråd med Andra Kammarens talman, finge föreslå, det Första Kam-maren ville besluta att vid nyssnämnda sammanträde företaga val af tre ledamöter för att deltaga i talmansöfverläggningarna.

Jämväl detta förslag antogs.

Justerades fyra protokollsutdrag för detta sammanträde, hvar-
efter kammaren åtskildes kl. 11,32 f. m.

In fidem
A. v. Krusenstjerna.